linna kindlustused kui ka eraehitused ei olnud kogu piiramise ajal märgatavalt kannatanud.

Murettekitavam võis olla laskemoona, eriti püssirohu vähesus, kuid venelaste nõrgale tulele vastustamiseks ei olnud seda kulunud eriti palju. Veel kapitulatsiooni ajal leidus püssirohtu tagavaraks ning seda oleks võib-olla jätkunud ka vaenlaste rünnaku tagasilöömiseks. Igatahes Fleming ise ei maini üldse laskemoona puudust kapitulatsiooni põhjuste hulgas.

Üldiselt jääb allikaist mulje, et veel oktoobri algul ei olnud Tartu kindluse materiaalne külg edasist kaitsmist mittevõimaldavas olukorras. Sootuks teistsugust pilti pakub aga kindluse kaitsjate meeleolu ja moraal. Kõige pealt tuleb nentida, et Fleming, olgugi väga tahtejõuline ja tarmukas isiksus, ei olnud kuigi sobiv omal kohal. Sõjaliste kogemuste vähesuse tõttu puudus tal tarvilik autoriteet oma alluvate ohvitseride juures. Oma tasakaalutult ägeda iseloomu ja hoolimatu ning ebasõbraliku käitumisviisiga ei suutnud ta saavutada ka mingit populaarsust lihtsõdurite juures ja linna elanikkonnas. Juba piiramise algul sattus ta konflikti silmapaistvama ohvitseriga garnisonis — ratsaväe ooberst Wolmar von Ungerniga, mis võttis nii terava kuju, et enne lahkumist kapitulatsiooni põhjal linnast Ungern laskis kanda rae protokolli pika protesti Flemingi iseka ja ebaotstarbeka tegevuse vastu piiramise ajal. Ehkki selles esitatud asjaolud paistavad olevat osalt liialdatud, jääb siiski mõndagi, mis ei kõnele Flemingi kasuks. Näiteks võiks mainida sõdurite liigset koormamist mittehädavajalikkude töödega, mis, nagu nägime, põhjustas meeste hulgalist väljalangemist rivist ning üldise meeleolu languse.

Veelgi halvem oli Flemingi suhe linna elanikkonnaga. Nagu teada moodustasid selle mõõduandva osa gildidesse koondatud kodanikud, peaaegu ainuüksi sakslased, kes olid osalt alles meheeas sisse rännanud välismaalt. Eeldada neis midagi rootsi patriotismi taolist oli muidugi aluseta. Juba Rootsi valitsuse algusest saadik oli märgata Tartu linna suhetes riigivõimuga teatud jahedust, mida loomulikult ei parandanud alalised hõõrumised valitsuse kohapealsete esindajatega. Nii tundis linna elanikkond enamikus Rootsi asjale kaasa ainult niivõrd, kui see oli seotud linna ja nende eneste huvidega. Rae meeleolu ei erinenud ses suhtes palju kodanikkude omast. Selle juhtiv isiksus, auahne bürgermeister Joachim Warneke, oli oma kauaaegsetel viibimistel linna saadikuna Stokholmis hästi tuttav valitsuse telgitagustega, mida kasutas nii linna kui enese huvides. Pääsnud aadliseisusesse ning saanud doneeritud ühe

Tartu VI, lk. 225